

Rikosseuraamusasiakkaiden asunnottomuustilanne

VAT-verkoston yhteistyöpäivät 25.–26.5.2016

Sasu Tyni
Erikoistutkija
Rikosseuraamuslaitos
sasu.tyni@om.fi

Esityksen sisältö & raja

- Yleiskuvaus vapautuneiden vankien määrästä ja taustatekijöistä
- Tutkimustietoa rikosseuraamusasiakkaiden asumistilanteesta
 - ennen rangaistuksen aloittamista
 - rangaistuksen lopussa
- Kvantitatiivinen tutkimusaineisto – luvut perustuvat Risen rekisteri- ja tutkimusaineistoihin

Vuonna 2015 vapautuneet - kotikunnat

Kunta	Vapautumislaji (N = 4 622)		
	Vankeusvanki	Sakkovanki	Yhteensä
Helsinki	514	299	813
Tampere	163	72	235
Vantaa	142	71	213
Turku	150	57	207
Espoo	123	59	182
Oulu	121	56	177
Muut maat	154	12	166
Jyväskylä	108	23	131
Lahti	95	31	126
Kuopio	73	37	110
Kouvola	61	10	71
Joensuu	52	16	68
Vaasa	41	13	54
Ei tietoa	28	25	53
.	.	.	.
.	.	.	.
Raahe	19	7	26
Kaarina	19	6	25
.	.	.	.
.	.	.	.
Loimaa	13	5	18

Vapautuneiden vankien taustatietoja 1/2

(vap. vuosi 2014; N = 4 601)

Muuttuja		Yhteensä	
		N	N%
Vankilaji	vankeusvanki	3386	74 %
	sakkovanki	1215	26 %
	Yhteensä	4601	100 %
Saapumisvankilaji	vankeusvanki	2517	55 %
	sakkovanki	1245	27 %
	tutkintavanki	839	18 %
Sukupuoli	M	4191	91 %
	N	410	9 %
Laitostyyppi	Suljetut vankilat	2989	65 %
	Avolaitokset	1612	35 %
Kansalaisuus	suomal.	4081	89 %
	ulkomaan kansal.	520	11 %
Kertaisuus (ei sis. sakkovankeja)	1	1140	34 %
	2	457	14 %
	3-9	1366	40 %
	10-	416	12 %

Vapautuneiden vankien taustatietoja 2/2

(vap. vuosi 2014; N = 4 601)

Muuttuja	Yhteensä	
	N	N%
Päärikos (ei sis. sakkovankeja/ puuttuvia tietoja)	ryöstö	179 5 %
	varkausrikokset	553 17 %
	muu omaisuusrikos	148 4 %
	henkirikos	157 5 %
	muu väkivaltarikos	633 19 %
	siveelisyysrikos	103 3 %
	huumausainerikos	480 14 %
	liikennejuopumus	785 23 %
	muut rikokset	310 9 %
Laitosaika	enintään kuukausi	1543 34 %
	yli 1kk - kork. 3 kk	1097 24 %
	yli 3kk - kork. 6kk	513 11 %
	yli 6kk - kork. 1 vuosi	518 11 %
	yli 1 vuosi - kork. 2 vuotta	593 13 %
	yli 2 vuotta	337 7 %

Rikosseuraamusasiakkaiden terveys, työkyky ja hoidontarve Joukamaa & työryhmä (2010)

Asumistyyppi	Ryhmä					
	Miesvanki (n = 307)	Naisvanki (n = 101)	Sakkovanki (n=100)	Elinkautisvanki (n = 99)	YKP (n = 101)	Yhteensä (n=708)
Yksin	28 %	32 %	34 %	35 %	41 %	32 %
Perheen kanssa	48 %	54 %	13 %	52 %	48 %	44 %
Muiden omaisten kanssa	4 %	3 %	6 %	5 %	5 %	4 %
Laitoksessa	0 %	2 %	3 %	0 %	0 %	1 %
Yömajassa	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Ei vakinaista	18 %	8 %	28 %	7 %	2 %	14 %
Muu	1 %	1 %	15 %	1 %	5 %	4 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tutkimusaineistona vuodet 2005–2007

Rikosseuraamusasiakkaiden terveys, työkyky ja hoidontarve Joukamaa & työryhmä (2010)

Alkoholiriippuvuus (kyllä/ei)

Asumistyyppi	Ryhmä									
	Miesvanki (n = 307)		Naisvanki (n = 101)		Sakkovanki (n=100)		Elinkautisvanki (n = 99)		YKP (n = 101)	
	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä
Yksin	32 %	27 %	27 %	34 %	29 %	35 %	31 %	37 %	27 %	45 %
Perheen kanssa	54 %	45 %	67 %	48 %	36 %	9 %	55 %	50 %	54 %	45 %
Muiden omaisten kanssa	2 %	5 %	0 %	4 %	7 %	6 %	7 %	4 %	8 %	4 %
Laitoksessa	0 %	1 %	0 %	3 %	0 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Yömajassa	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Ei vakinaista	11 %	21 %	7 %	9 %	21 %	29 %	3 %	9 %	8 %	0 %
Muu	1 %	1 %	0 %	1 %	7 %	16 %	3 %	0 %	4 %	5 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Rikosseuraamusasiakkaiden terveys, työkyky ja hoidontarve Joukamaa & työryhmä (2010)

Alkoholiriippuvuus (kyllä/ei)

Asumistyyppi	Ryhmä									
	Miesvanki (n = 307)		Naisvanki (n = 101)		Sakkovanki (n=100)		Elinkautisvanki (n = 99)		YKP (n = 101)	
	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä
Yksin	32 %	27 %	27 %	34 %	29 %	35 %	31 %	37 %	27 %	45 %
Perheen kanssa	54 %	45 %	67 %	48 %	36 %	9 %	55 %	50 %	54 %	45 %
Muiden omaisten kanssa	2 %	5 %	0 %	4 %	7 %	6 %	7 %	4 %	8 %	4 %
Laitoksessa	0 %	1 %	0 %	3 %	0 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Yömajassa	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Ei vakinaista	11 %	21 %	7 %	9 %	21 %	29 %	3 %	9 %	8 %	0 %
Muu	1 %	1 %	0 %	1 %	7 %	16 %	3 %	0 %	4 %	5 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Vankien työ- ja toimintakykyarviot (TarKe) vuodet 1997 - 2006

Asumistausta (N = 8 664)	Fr	Fr%
Oma	1033	12
Vuokra	4939	57
Ei vakinaista	1664	19
Asuntola	250	3
Ei	778	9
Yhteensä	8664	100

EAV valvottavien asuntotilanne 1. toukokuuta vuosina 2006–2015 (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	66	63	63	68	69	68	70	70	72	74
Asuntola	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2
Tilapäinen asunto	16	19	19	17	17	19	17	16	14	15
Laitoksessa	4	3	3	2	2	2	1	2	2	1
Asunnoton	11	12	12	11	10	8	9	9	10	8
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N*	1456	1751	1796	1475	1252	1156	1027	966	1021	1002

Yhdyskuntapalvelua suorittavien asuntotilanne 1. toukokuuta 2006–2015 (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	86	84	86	87	88	86	85	87	89	89
Asuntola	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Tilapäinen asunto	8	8	9	9	7	9	10	8	6	6
Laitoksessa	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Asunnoton	4	5	4	2	3	3	4	4	3	3
Yhteensä	100	100	101	100	100	100	100	100	100	100
N*	1678	1759	1750	1588	1348	1405	1312	1147	1274	1121

* Mukaan ei ole laskettu asiakkaita, joilta kartoitustieto puuttuu

Ehdolliseen vankeuteen tuomittujen valvottavien asuntotilanne 1. 5 vuosina 2006–2015 (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ASUNTOTILANNE										
Vakinainen asunto	82	82	82	83	84	81	80	80	80	82
Asuntola	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Tilapäinen asunto	7	8	8	8	8	8	8	7	7	7
Laitoksessa	4	4	3	4	3	4	6	6	5	4
Asunnoton	6	5	6	4	5	6	5	6	6	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N*	1442	1318	1247	1078	1083	959	1019	910	729	669

Valvontarangaistusta suorittavien asuntotilanne 1. toukokuuta 2012–2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
ASUNTOTILANNE				
Vakinainen asunto	87	96	98	94
Asuntola	0	2	0	4
Tilapäinen asunto	7	0	0	0
Laitoksessa	7	2	2	2
Asunnoton	0	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100
N*	15	45	42	48

* Mukaan ei ole laskettu asiakkaita, joilta kartoitustieto puuttuu

Vankeuslain arviointitutkimus: rangaistusajan suunnitelmien toimivuus

Rantala & Liimatainen & Tyni (Krimo)

- **Rekisteripöiminnan** kohdejoukkona vuonna 2014 ehdottomasta vankeudesta tai sakon muuntorangaistuksesta vapautuneet vangit (n = 4 601); primääriaineistona kaikki ehdottomasta vankeudesta vapautuneet suomalaiset vankeusvangit (n = 3 011)
- Yleisimmät tavoitteet (n = 8 169) liittyivät päihteisiin ja muihin riippuvuuksiin (24 %), asenteisiin, ajatteluun ja käyttäytymiseen (20 %), työllistymiseen (13 %) tai ns. muihin tavoitteisiin (21 %)
- Harvinaisimpia tavoiteluokkia olivat **asuminen ja arkiselviytyminen** (6 %), koulutus (4 %) sekä tulot ja taloudellinen tilanne (3 %)
- Luokittelun ongelmallisuus (esim. päihteisiin liittyvät tavoitteet luokiteltiin useisiin eri tavoiteluokkiin)
- Tavoitteiden toteumista ei juuri seurattu (puuttuvia kirjauksia 32 %)
- Kirjatuista tavoitteista 8 % toteutui täysin, 74 % toteutui osittain ja 18 % jäi toteumatta; tulokset ilmentävät kirjausongelmia, ei välttämättä todellisuutta

Tavoiteluokka	n	%
Asuminen ja arkiselviytyminen	452	6
Tulot ja taloudellinen tilanne	225	3
Koulutus	316	4
Työllisyys	1052	13
Sosiaaliset sidokset ja elämäntapa	714	9
Päihteet ja muut riippuvuudet	1952	24
Asenteet, ajattelu ja käyttäytyminen	1658	20
Ei luokiteltu	9	0
Muu	1791	22
Yhteensä	8169	100

Vuonna 2015 vapautuneet rangaistusvangit - vapauttamissuunnitelmat

Asuntotilanne	Vapautumislaji (N = 4 411)			
	Vankeusvanki	Puuttuvat tiedot%	Sakkovanki	Puuttuvat tiedot%
Asunto tiedossa	62 %	22 %	30 %	32 %
Tarve järjestää asunto	20 %	22 %	11 %	32 %

Vapauttamissuunnitelmat: tavoiteluokat ja uusintarikollisuus (%) – 2008 vap.; 5 vuotta

	Ei	Kyllä
Asunto tiedossa	73	56
Tarve järjestää asunto	55	73
Perustoimeentulo järjestyksessä	68	57
Tarve järjestää toimeentulo	56	68
Velkaselvittelyn tarve	55	66
Työpaikka tiedossa	67	49
Tarve työhallinnon palveluihin	51	67
Koulutuspaikka tiedossa	62	59
Tarve järjestää koulutusta	55	72
Päihdehuolto järjestetty	60	63
Tarve järjestää päihdehuolto	54	73
Eläkeselvittelyn tarve	58	65
Muu tarve	56	60
Verkostyöna laadittu vapauttaminen	63	63